

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 8, 24¹, 24², 25, 26, 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 26¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA**

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025-04-25 išvada Nr. NV-829		
1.	<p>1. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūlomo keisti Energetikos įstatymo 2 straipsnio sąvokos neatitinka Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), 11 punkto reikalavimų, kad sąvokos negali būti apibrėžiamos <i>idem per idem</i> ir sąvokų apibrėžtyse neturėtų būti nustatomi reikalavimai, sąlygos, kriterijai, pateikiami pavyzdžiai, paaiškinimai, kriterijai ir pan. Atkreipiame dėmesį, kad Energetikos įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje nurodyta sąvoka „<i>didmeninės energijos rinkos dalyvis</i>“ ir 2 straipsnio 25² dalyje nurodyta sąvoka „<i>profesionaliai sandorius organizuojantis ar vykdomas asmuo</i>“ yra <i>paašikintos</i>, pateikiant blanketinę nuorodą į tiesiogiai taikomo Europos Sąjungos teisės akto – Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 – nuostatas, bet ne <i>apibrėžtos</i>, todėl siūlytume atsisakyti šių sąvokų ir patikslinti Įstatymo projektą, vietoje sąvokų įtraukiant papildomas nuorodas į Energetikos įstatymo 2 straipsnio 45 dalį (arba papildant 2 straipsnį nauja dalimi) pagal Rekomendacijų 35 punkto sąlygą, kad „jei įstatyme vartojamos kitame (-uose) įstatyme (-uose) apibrėžtos sąvokos, paskutinėje šio straipsnio dalyje nurodoma, kad <i>kitos įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos kitame (-uose) nurodytame (-uose) įstatyme (-uose) arba tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės akte (-uose)</i>.“</p>	<p>Neatsižvelgta EĮ naudojama sąvoka „didmeninės energijos rinkos dalyvis“ ir ši sąvoka nėra apibrėžta jokiam kitame teisės akte – EĮ apibrėžiama ir naudojama sąvoka „didmeninės energijos rinkos dalyvis“ tik prilyginama „rinkos dalyvio“ apibrėžčiai, kuri pateikiama Reglamentas (ES) Nr. 1227/2011. Todėl ši sąvoka turėtų išlikti EĮ.</p> <p>Reglamentas (ES) 2019/943 25) rinkos dalyvis – fizinis arba juridinis asmuo, kuris perka, parduoda arba gamina elektros energiją, kuris užsiima telkimu arba kuris yra reguliavimo apkrova arba elektros energijos kaupimo paslaugų operatorius, įskaitant teikiant prekybos pavedimus, vienoje ar daugiau elektros energijos rinkų, įskaitant balansavimo elektros energijos rinkas;</p> <p>Reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 (REMIT) 7) rinkos dalyvis – bet kuris asmuo, įskaitant perdavimo sistemų operatorius, skirstymo sistemų operatorius, laikymo sistemų operatorius ir SGD sistemų operatorius, sudarantis sandorius, įskaitant prekybos pavedimų pateikimą, vienoje ar daugiau didmeninių energijos rinkų;</p>
2.	<p>6. Atkreipiame dėmesį, kad nors Energetikos įstatymas nenumato skirtingo reguliavimo fiziniams ar juridiniams asmenims (priešingai, Energetikos įstatymo 2 straipsnyje apibrėžta sąvoka „<i>asmuo</i>“), Įstatymo projekto 7 straipsniu siūlomo keisti Energetikos įstatymo 36 straipsnio nuostatose išskiriant atskirai juridinių ir fizinių asmenų atsakomybę bei nustatant jiems skirtingas sankcijas, toks teisinis reguliavimas neatitinka asmenų lygiateisiškumo principo. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką, Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas suponuoja pareigą įstatymų leidėjui nustatyti vienodą (nediferencijuotą) teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų kategorijų, esančių vienodoje padėtyje, atžvilgiu, kai tarp</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies Įstatymo projekto 36 straipsnio 2 dalyje siūlomas teisinis reguliavimas atitinka Reglamento (ES) Nr. 1227/2011, su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2024/1106 (REMIT 2), 18 straipsnio 4, 5 dalių nuostatas. Šiame straipsnyje numatyta, kad juridinių asmenų atveju sankcijos apskaičiuojamos procentais nuo praėjusių finansinių metų metinės apyvartos. Atsižvelgiant į tai, kad pats REMIT reglamentas įtvirtina galimybę skirtingai</p>

	<p>tų asmenų kategorijų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas jų traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (inter alia 2013 m. vasario 22 d., 2015 m. vasario 6 d., 2022 m. birželio 17 d. nutarimai). Konstitucijoje, inter alia jos 29 straipsnyje, įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas neatsiejamas nuo konstitucinio teisinės valstybės principo (inter alia 2013 m. vasario 15 d., 2016 m. vasario 2 d. nutarimai, 2024 m. kovo 14 d. išvada); konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo pažeidimas kartu yra ir konstitucinių teisingumo, darnios visuomenės imperatyvų, taigi ir konstitucinio teisinės valstybės principo, pažeidimas (inter alia 2012 m. vasario 6 d., 2012 m. gruodžio 14 d., 2013 m. vasario 22 d. nutarimai). Pažymime, kad Įstatymo projekto 7 straipsniu siūlomo keisti Energetikos įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje nustatomas sankcijų diferencijavimas pagal tai, ar pažeidimas padarytas juridinio ar fizinio asmens, nors Reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 reikalavimo tokiam diferencijavimui nenustato: 3 straipsnyje vartojama abstrakti formulė – asmenys, 5 dalyje taip pat patikslinama, kad jeigu tai juridinis asmuo, <...> nustatyti draudimai galioja ir fiziniams asmenims, kurie dalyvauja priimant sprendimus vykdyti sadorį atitinkamo juridinio asmens vardu; 4 straipsnyje minimi rinkos dalyviai bei rinkos dalyvis ar asmuo, dirbantis rinkos dalyviui ar veikiantis jo vardu; 5 straipsnyje minimas rinkos dalyvis; 8 straipsnyje minimas apibendrintas subjektų ratas – rinkos dalyviai arba jų vardu veikiantis vienas iš <2 straipsnio> 4 dalies b–f punktuose nurodytų asmenų ar subjektų, SGD rinkos dalyviai ir bet kuris kitas jų vardu veikiantis <2 straipsnio> 4 dalies b–f punktuose nurodytas asmuo ar subjektas ir kt.; 9 straipsnyje minimi tik rinkos dalyviai. Papildomai pažymime, kad Įstatymo projekto 7 straipsniu siūlomo keisti Energetikos įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje nustatomas skirtingas skaičiavimo metodas: visų pirma, juridiniams asmenims nuo galiojančioje įstatymo redakcijoje skaičiuojamo procento nuo <i>pajamų</i> iki siūlomų nustatyti procentų nuo <i>apyvartos</i>, nors <i>pajamos</i> ir <i>apyvarta</i> yra du skirtingi finansiniai terminai, kurie nurodo įmonės finansinę veiklą iš skirtingų perspektyvų. Pajamos – paimamos, gaunamos lėšos, o apyvarta (dar vadinama pardavimo pajamomis) – pinigų ar prekių judėjimas, gavimas ir išleidimas (pažymime, kad ši pastabos dalis aktuali ir Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 dalies nuostatomis). Antra, fiziniams asmenims nustatomos piniginių baudos, nurodant tik viršutinę ribą, ir nors toks nustatymas kelia klausimų, reguliavimas plačiau neatskleistas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte. Siūlome patikslinti Įstatymo projektą ir atitinkamai papildyti aiškinamąjį raštą.</p>	<p>traktuoti juridinius ir fizinius asmenis sankcijų srityje (pvz., 18 straipsnio 5 dalyje sankcijos aiškiai numatytos tik juridiniams asmenims), laikytina, kad nacionaliniu lygiu taikomas diferencijuotas požiūris yra ne tik suderinamas su ES teisės nuostatomis, bet ir atitinka proporcingumo bei atgrasymo principus, įtvirtintus šio Reglamento 23 konstatuojamojoje dalyje.</p> <p>Papildomai pažymime, kad Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 2 straipsnio 2 dalies c punkte aiškiai nurodoma, kad manipuliavimą rinka gali vykdyti tiek juridinis, tiek fizinis asmuo, tačiau tai nedaro jų teisinės padėties tapachios – fiziniai asmenys dažniausiai veikia kaip juridinių asmenų atstovai ar pavedimų vykdytojai, todėl jų atsakomybės ir sankcijų modeliai pagrįstai skiriasi.</p> <p>Į aiškinamąjį raštą papildomai įrašyta, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skirtingos sankcijos grindžiamos objektyviais skirtumais tarp juridinių ir fizinių asmenų (teisinis statusas, ekonominis pajėgumas, veiklos pobūdis ir poveikis rinkai); • taikomas sankcijų modelis neprieštarauja Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintam asmenų lygiateisiškumo principui, nes yra proporcingas ir pagrįstas; • sankcijos struktūrizuotos taip, kad atitiktų Reglamento 18 straipsnio tikslus – užtikrinti prevenciją, atgrasymą ir veiksmingumą, atsižvelgiant į subjektų skirtingą prigimtį. <p>Projektas taip pat derintas su Valstybine energetikos reguliavimo taryba (VERT), kuri bus atsakinga už šių nuostatų taikymą praktikoje.</p>
3.	8. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad taip pat neatsižvelgta į Teisingumo ministerijos rašto 2 pastabą ir į derinimo pažymą ji taip pat neįtraukta.	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Dėl Teisingumo ministerijos 2 pastabos, manome, kad į ją atsižvelgta, nes keičiama nuostata nėra susijusi su Tarybos vykdomais patikrinimais, kurių atlikimo tvarka reglamentuota EĮ 24¹ straipsnyje. Projekte siūloma 25</p>

		<p>straipsnio 1 dalis užtikrintų Tarybos teisę kaip reguliuotojui, gauti informaciją atliekant stebėsenos veiksmus (prieš priimant sprendimą pradėti tyrimą ar patikrinimą). Atitinkamai manome, kad atskiros įgyvendinamosios nuostatos šiai nuostatai nereikalingos.</p>
4.	<p>12. Siūlome papildomai įvertinti galimybę Įstatymo projekte atsižvelgti į ankstesniems (ar susijusiems) teisės aktų projektams pateiktus siūlymus ir pastabas, pavyzdžiui, Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. spalio 17 d. išvados Nr. NV-2525 1.2 pastabą dėl sąvokos apibrėžimo įstatyminiu lygmeniu. Energetikos įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje yra apibrėžta sąvoka „<i>energetikos sektorius</i>“ – energetikos sritis, apimanti vieną iš energijos rūšių ar energijos išteklių: elektros energiją, branduolinę energiją, šilumos energiją, vėsumos energiją, atsinaujinančių išteklių energiją ar gamtines dujas, kietąjį kurą, naftą, naftos produktus, tad siekiant tinkamai į teisės sistemą įtraukti <u>su vandenilio plėtra susijusius teisinius santykius</u>, pirmiausiai turėtų būti patikslinta <i>energetikos sektoriaus</i> sąvoka ir į jos apibrėžtį įtrauktas <i>vandenilis</i> kaip vienas iš išteklių.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įvertinę galimybes informuojame, kad su vandenilio plėtra susiję teisiniai santykiai bus reglamentuojami atskiru įstatymų paketu, į nacionalinę teisę perkeltiant Direktyvą (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių.</p>
5.	<p>13. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad Energetikos įstatymo 37 straipsnio 2 dalies nuostatų taikymas praktikoje sukelia sunkumų dėl kelių aspektų. Visų pirma, nustatytas momentas, kai parduodamų energetikos objektų kaina gali būti mažinama atsižvelgiant į objektų nusidėvėjimą per laikotarpį <i>nuo turto vertinimo atlikimo iki sutarties sudarymo</i>, neatitinka egzistuojančios praktikos, nes priimamo sprendimo metu (pavyzdžiui, Vyriausybei priimant sprendimą nutarimu) konkreti kaina yra nurodoma sprendime ir nebėra galimybių ją sumažinti iki sutarties sudarymo, nes tai sąlygotų poreikį keisti priimtą sprendimą ir didinti teisėkūros apimtis. Antra, Energetikos įstatymo 37 straipsnio 2 dalies nuostata, kad sutartis sudaroma tik po to, kai energetikos objektų pardavimui <i>ir sutarties projektui pritaria atitinkamai Vyriausybė</i> arba savivaldybės taryba, neatitinka teisėkūros tikslingumo principo ir galiojančių Vyriausybės įstatymo bei Vyriausybės darbo reglamento nuostatų, pagal kurias paprastai pritariama <i>teisės aktams, įstatymų ar Seimo nutarimų projektams</i> (tačiau ne sutarčių projektams), tad reikėtų šios formuluotės atsisakyti. Siūlome įvertinti šiuos aspektus ir papildyti Įstatymo projektą atitinkamais pakeitimais.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Ministerija yra suplanavusi 2025 metais iš esmės peržiūrėti teisinį reglamentavimą susijusį su valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių energetikos objektų pardavimu energetikos įmonėms, tame tarpe ir Energetikos įstatymo 37 straipsnio 2 dalies nuostatų taikymu, kadangi šį procesą vertiname kaip keliantį neproporcingai didelę administracinę naštą visoms šiame procese dalyvaujančioms šalims.</p> <p>Siūlomas įstatymo projekto papildymas neįeina į šiuo projektu siūlomų keisti įstatymo nuostatų apimtį. Įstatymo projekto korekcijos pagal šį siūlymą pareikalautų inicijuoti pakartotines viešąsias konsultacijas su suinteresuotomis šalimis, tai keltų riziką jog Įstatymo projektas nebus apsvarstytas ir priimtas š. m. Seimo Pavasario sesijoje, atitinkamai sukels neigiamą poveikį Lietuvai įgyvendinant Reglamentą (ES) 2024/1106 nuostatas.</p>